

Pojavnost zaraznih bolesti među i.v. ovisnicima u Hrvatskoj

**Tatjana Nemeth Blažić, Vesna Višekruna
Vučina, Hrvatski zavod za javno zdravstvo**

**TAIEX konferencija o
Nacionalnom informacijskom sustavu za
droge u Republici Hrvatskoj
22.-23. listopada 2013. ,Zadar**

HZJZ

HRVATSKI ZAVOD ZA
JAVNO ZDRAVSTVO

Hrvatska – opće informacije

Veličina nacionalnog
teritorija 87 609 km²

56 542 km² kopno

31 067 km² more

- 1 185 otoka
- 66 nenaseljeno
- 21 županija
- 429 općina
- 127 gradova

■ Hrvatska – opće informacije

Ukupna populacija

4. 284 889

cca. 40 000 rođenih

50 000 umrlih

Više umrlih nego rođenih

(negativni prirodni prirast)

>65 godina: 16%

Nacionalna strategija suzbijanja i sprečavanja ovisnosti i posljedica ovisnosti

- Nacionalna strategija suzbijanja zlouporabe droga 2012-2017.
- Akcijski plan suzbijanja zlouporabe droga 2012-2014.
- Nacionalni program za prevenciju HIV/AIDS-a 2011.-2015.

■ Podaci

- Podaci o osobama koje su bile na liječenju ovisnosti ili zlouporabe psihoaktivnih droga iz bolnica, specijalističko-konzilijarnih službi te Službi za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnika pri županijskim zavodima za javno zdravstvo i terapijskim zajednicama (od 2008.)
- Međunarodni Pompidou upitnik (modificirani) - Registar osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga
- Epidemiološka istraživanja

Podaci o ovisnicima o opojnim drogama

Izvor: Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2012. godini. HZJZ, 2013.

- U 2012. godini 1120 novih ovisnika na liječenju, od toga 313 heroinskih.
- Broj novih ovisnika o opijatima je u opadanju kao i njihov udio u ukupnom broju novih na liječenju, te udio onih koji dijele šprice i igle
- Prevalencija HBsAg+ 6,5%. U opadanju
- Prevalencija anti-HCV+ 39,2%. U opadanju
- Postojanje i rad centara za zamjenu igala i šprica, besplatno savjetovanje i testiranje na hepatitis B,C i HIV posljednjih je godina kontinuirano djelovalo na postupnu promjenu ponašanja ovisnika o heroinu

Epidemiološke ciljane studije

Skupine povećanog rizika

Kolarić B, Stajduhar D, Gajnik D, Rukavina T, Wiessing L. Seroprevalence of blood-borne infections and population sizes estimates in a population of injecting drug users in Croatia. Cent Eur J Public Health. 2010 Jun;18(2):104-9.

- Prevalencija pozitivnih anti-HCV testova bila je 65% u Splitu, 51% u Zagrebu, 29% u Rijeci, te 44% u zatvorima
- Prevalencija anti-HBc bila je 31% u Splitu, 13% u Zagrebu, 9% u Rijeci, te 24% u zatvorima

Cave TV, Marić J, Katicić L, Kolarić B. Hepatitis C virus antibody status, sociodemographic characteristics, and risk behaviour among injecting drug users in Croatia. Cent Eur J Public Health. 2011 Mar;19(1):26-9.

- Studija je provedena među 76 i.v. ovisnika (IDU) iz sedam hrvatskih gradova u trogodišnjem razdoblju (2005-2007)
- Ukupna HCV seroprevalencija bila je 51.3% (95% CI = 40-63%).

Burek V, Horvat J, Susić E, Mikulić R. Prevalencija hepatitisa B i C u zatvorskoj populaciji Hrvatske. Acta Med Croatica. 2009 Dec;63(5):447-50.

- Prevalencija anti-HBc kod i.v. ovisnika 26,2%
- Prevalencija anti-HCV kod i.v. ovisnika 50,2%

- Prevalencija anti-HBc kod promisk. 19,9%
- Prevalencija anti-HCV kod promisk. 7,5%

Kolovrat A, Jurisić I, Marić Z, Cvitković A. Usporedba prevalencije biljega hepatitisa B, C i HIV-a među intravenskim ovisnicima liječenima ambulantno i u terapijskoj zajednici na području Brodsko-posavske županije. Acta Med Croatica. 2010 Oct;64(4):287-96.

HBsAg prevalencija

- Ambulantni ovisnici 1,16%
- Ovisnici u terapijskim zajednicama 3,28%

Anti-HCV prevalencija

- Ambulantni ovisnici 41,86%
- Ovisnici u terapijskim zajednicama 60,66%

Studija seroprevalencije markera virusnih hepatitisa i HIV infekcije kod intravenoznih ovisnika u Hrvatskoj (HZJZ)

- N=792 ispitivanje provedeno 2007-2008

- HBsAg prevalencija = 0,63% ; anti-HBc = 17,71%
- anti-HCV prevalencija = 41,41%

Seroprevalencija po rizičnim skupinama – u okviru tzv. druge generacije praćenja HIV infekcije

Od 2003 do 2007 provedeno ispitivanje prevalencije HIV infekcije u skupinama povećanog rizika u Hrvatskoj

Skupina	Prevalencija	% (CI)
MSM	7/232	3,0% (1,3-6,3)
IV ovisnici	2/323	0.6% (0-2,2)
Radn. migranti	1/537	0,2% (0-1,0)
Prod. seks. usl.	1/70	1,4% (1,0-7,8)
Kupo. seks. usl.	2/317	0,6% (0-2,2)
>2 partn. u 12 mj.	7/593	1,2% (0,5-2,4)
SPB u anamnezi	2/249	0,8% (0-2,9)

Od 2012-2014 – u tijeku

Vilibic-Cavlek T, Gjenero-Margan I, Retkovac B, Kolaric B, Bisko A, Banozic-Blagus Z, Ljubin-Sternak S, Nemeth-Blazic T, Sociodemographic Characteristics and Risk Behaviors for HIV, Hepatitis B and Hepatitis C Virus Infection among Croatian Male Prisoners, International Journal of Prisoner Health, 2011

- Od 2007 do 2009 provedeno ispitivanje rizičnih ponašanja i prevalencije HIV infekcije, Hepatitisa B i C kod 190 muških zatvorenika u 4 zatvora u Hrvatskoj (Zagreb, Karlovac, Varaždin i Sisak)
- 2/190 HBsAg - 1%
- 15/190 Anti HBc – 8%
- 20/190 Anti HCV – 11%
- Niti jedan HIV +
- IDU 35% (40/115), 19% (22/115) se izjasnilo da dijeli pribor za injiciranje
- IDU – najviši rizik za HCV (iz urbanih sredina)
- **IDU: Anti HBc - 10% (4/40) Anti HCV – 43% (17/40)**
- **IDU s dijeljenjem: Anti HBc - 18% (4/22) Anti HCV – 73% (16/22)**
- HCV seroprevalencija je bila povezana s IDU (42% među zatvorenicima koji su izjavili da su koristili i.v. droge; 4% među onima koji su izjavili da nisu IDU, P <0.001)
- Među IDU značajno viša prevalencija nađena među ispitanicima koji su izjavili da su dijelili pribor (73%) u odnosu na one koji nisu koristili tuđi pribor (4%), P <0.001
- HBV seroprevalencija se nije razlikovala među tim grupama (IDU/ ne-IDU) i u odnosu na dijeljenje pribora

Distribucija infekcije virusom hepatitisa C među ovisnicima zadarske županije, Alan Medić, magistarski rad 2005

- N=324
- Anti HCV prevalencija 59% ; HBsAg prevalencija 4,5%
HBV HBC koinfekcija 16,8%
- Dijeljenje pribora za i.v. injiciranje najznačajniji je čimbenik za HCV infekciju ($p < 0,001$)

Hepatitis B/C

- Relativno niska prevalencija HBsAg nosilaštva u odrasloj općoj populaciji manje od 0,5% - u kontinuiranom padu
- Vrlo niska prevalencija HBsAg nosilaštva kod djece
 - (odraz niske prevalencije kod odraslih i djelotvorne postekspozicijske imunoprofilakse novorođenčadi HBsAg pozitivnih majki i obveznog testiranja od 1999)
- Incidencija hepatitisa B u djece mlađe od 15 godina prije uvođenja cijepljenja bila 2/100 000, pala na 1/100 000 nakon uvođenja cijepljenja
 - (odraz pada prevalencije HBsAg nosilaštva u dobnoj skupini 15-29 godina)
- Rezultati cijepljenja protiv hepatitisa B u preadolescentnoj dobi već vidljivi u smanjenju incidencije hepatitisa B i pomicanju obolijevanja u starije dobne skupine

- Prevalencija anti-HCV u općoj populaciji slična prevalenciji HBsAg nosilaštva.
- Viša seroprevalencija kod osoba u rizičnim skupinama (osobe sa spolno-prenosivim bolestima i promiskuitetne) nego u općoj populaciji
- Značajno viša prevalencija anti-HCV i anti-HBc u populaciji i.v. ovisnika – u opadanju

HIV

- HIV - niska prevalencija HIV infekcije u općoj populaciji
- HIV/AIDS se u Hrvatskoj registrira gotovo isključivo unutar grupa povećanog rizika
- Raspodjela zaraženih HIV-om među svim slučajevima HIV zaraze pokazuje da dominira muški homoseksualni put prijenosa (54,8%), slijedi visokorizični heteroseksualni prijenos (32%)
- U ukupnom broju oboljelih od HIV/AIDS-a 6,8% infekciju je steklo dijeljenjem pribora za intravensko korištenje droga. Ovaj postotak inficiranih u posljednjih 10 godina ne pokazuje trend porasta
- Prema podacima iz epidemioloških istraživanja, godišnjeg izvještaja laboratorija i Registra osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga, prevalencija HIV infekcije u grupi opijatskih ovisnika je već dulji niz godina niskih vrijednosti i stabilnog trenda, manja od 1%, što je znatno više nego se procjenjuje za opću populaciju, ali ipak zadovoljavajuće u usporedbi s mnogim drugim europskim zemljama.

Prevenција

- Mjere zdravstvenog odgoja u ovoj populaciji, uz savjetovanišni rad i programe zamjene igala i šprica (programi smanjenja štete), kao i ukupna preventivna djelatnost koja se provodi prema Nacionalnom programu za prevenciju HIV/AIDS-a i Nacionalnom programu suzbijanja ovisnosti, doprinijeli su ovako povoljnoj epidemiološkoj situaciji u ovoj grupi.

www.hzjz.hr